

خطبه اول

أعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم نحمده على ما كان ونستعينه من أمرنا على ما يكون ونؤمن به ونتوكل عليه ونستغفره ونستهديه ونعوذ به من شرور أنفسنا و سيئات أعمالنا و نصلی و نسلم على سيدنا و نبينا أبا القاسم المصطفى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِهِ الْأَطْيَبِينَ الْأَظْهَرِينَ لَا سِيَّما بقية الله في الارضين.

توصیه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ»^۱ عباد الله أوصيكم و نفسي بتقوى الله و ملازمة أمره و مجانبه نهيه و تجهّزوا عباد الله فَقَدْ نُودِيَ فِيكُمْ بِالرَّحِيلِ^۲ وَ تَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى^۳

همه شما برادران و خواهران نمازگزار و گرامی و خودم را در این روز شریف به پارسایی و پرهیزگاری و فرمانبری از فرمان خداوند را در همه حالات سفارش و دعوت می کنم. امیدواریم خداوند همه ما را به کسب تقوا در همه شئون و ساحت های زندگی موفق بفرماید.

^۱ - آل عمران، آیه ۱۰۲

^۲ . سید رضی، نهج البلاغه، خطبه ۲۰۴.

^۳ - سوره بقره: آیه ۱۹۷

تجلی اصول و ضوابط خانوادگی در زندگی فاطمه زهرا (سلام الله علیها)

بحث ما در رابطه با اصول و ضوابطی بود که باید در میان همسران رعایت شود. تاکنون به ۱۸ قاعده و قانون درباره روابط میان همسران اشاره کردیم. به استناد آیات، روایات و منابع دینی ملاحظه کردیم اسلام عزیز در چه سطح وسیع و با چه عمق و دقتی درباره روابط میان همسران سخن دارد.

امروز چون در ایام فاطمیه قرار داریم قبل از آنکه به اصل نوزدهم پیردازیم توقیفی خواهیم داشت و تجلی این اصول و قوانین خانوادگی را در زندگی فاطمه زهرا (سلام الله علیها) مورد بررسی و گفتگو قرار می دهیم. لذا نگاهی به زندگی فاطمه زهرا س خواهیم داشت ولی از این منظر که حضرت فاطمه (سلام الله علیها) علاوه بر آن نقش اجتماعی، سیاسی، معرفتی و فکری که در جامعه داشت نقش خانوادگی خود را به بهترین شیوه ایفا کرد و الگویی برای همیشه و همه تاریخ پدید آورد. حقیقتاً رابطه فاطمه زهرا (سلام الله علیها) با پیشوای پارسایان و امیر مؤمنان (علیه السلام) بهترین الگو و جلوه گاه همان اصولی است که تاکنون درباره آنها بحث کرده ایم. در اینجا مواردی از زندگی فاطمه زهرا را فهرست وار تقدیم محضر شما می کنم:

۱. بهترین کمک کار در مسیر اطاعت خداوند

وقتی که روزهایی از زندگانی حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) و حضرت علی (علیه السلام) گذشته بود پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) دختر و داماد خویش را فراخواندند. طبق این نقل از امیرالمؤمنین سؤال کردند که خانم خود را چگونه یافتی؟ جواب امیرالمؤمنین (علیه السلام) به پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) که جمله ای تاریخی و حکایت گر بسیار مهم نقش خانوادگی فاطمه زهرا (سلام الله علیها) است این می باشد که ایشان فرمودند: «نعم العون علی طاعة الله» این دختر گرامی شما بهترین یار در مسیر اطاعت خداست. وقتی هم که پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) از فاطمه کبری (سلام الله علیها) سؤال کردند که شوهر خود را چگونه یافتی؟ خطاب به پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) عرض کرد: «خیر بعل»^۴.

^۴ - «کیف وجدت اهلک؟ قال: نعم العون علی طاعة الله وسال فاطمه، فقالت: خیر بعل» علامه مجلسی، بحار ج ۴۳ ص ۱۱۷. قاضی نورالله حسینی، احقاق الحق (طهران، مکتبه الاسلامیه)، ج ۱۰، ص ۴۰۱؛ و. ر. ک: صفوری شافعی، نزهه المجالس، ج ۲، ص ۲۲۶.

این نمونه، نشانگر عمق روابط صمیمانه فاطمه زهرا (سلام الله علیها) و حضرت علی (علیه السلام) می باشد. حضرت می فرماید: من همسری می خواستم که در طاعت الهی یار من باشد فاطمه یار و دلدار من در راه اطاعت خداست. این نمونه نشانگر چند مورد از اصولی است که در خطبه های قبل بحث کردیم:

۱. نگاه آسمانی و آرمانی به خانواده. خانواده ای که در مسیر طاعت الهی حرکت کند؛
 ۲. همکاری در مسیر طاعت الهی. همسران باید یار و همکار یکدیگر در مسیر طاعت خداوند باشند؛
 ۳. نگاه مثبت همسران به یکدیگر؛
 ۴. تمجید و تجلیل از هم در برابر دیگران و احترام متقابل
- این یک نمونه، نشان دهنده عمق تجلی این اصول اخلاقی در روابط این دو ولی خدا و چهره بزرگ الهی است.

۲. صبر و بردباری

امیرالمؤمنین در فراز دیگری در روابط بین خود و حضرت فاطمه (سلام الله علیها) چنین داوری می کند: «فوالله - ما اغضبتها و لا اکرهتها علی امر حتی قبضها الله عزوجل الیه و لا اغضبتنی و لا عصت لی امرأ»^۵ به خدا قسم علی بعد از شهادت حضرت فاطمه (سلام الله علیها) این چنین گواهی می دهد که هیچ گاه من فاطمه را خشمگین نکردم، هیچ گاه او را بر کاری مجبور نکردم و به خدا قسم فاطمه هم با من همین طور بود هیچ گاه مرا خشمگین نکرد، همیشه با من مهربان بود و فرمانی از من را عصیان نکرد و در ادامه می فرماید: «و لقد کنت انظر الیها فتکشف عنی الهموم و الأخزان»^۶ جمله بسیار عجیبی است به خدا قسم من به فاطمه نگاه می کردم و غم ها و اندوه های عالم از من رخت برمی بست. نگاه به همسری که حقوق الهی را رعایت می کند این طور مرد را آرام می کند و روابط صمیمی بر خانواده حاکم می شود. علی مرد میدان ها بود، مرد غم های بزرگ عالم بود، همواره در طوفان غم و حزن زندگی می کرد، ولی می فرماید: وقتی نگاه به فاطمه می کردم آرام می شدم. این جمله نشان دهنده صبوری و بردباری فاطمه در برابر سختی هایی بود که همسر با آنها مواجه بود. نشان دهنده این است که همسران

^۵ - علی بن عیسی اربلی، کشف الغمة ج، ص ۳۶۳

^۶ - همان

نباید بدون جهت همدیگر را خشمگین کنند، بلکه باید غم را از دل یکدیگر بزایند و مایه آرامش و صفای خانواده شوند.

۳. صداقت، فرمانبرداری و امانت‌داری

فاطمه (سلام‌الله‌علیها) این چنین در وصیت خود^۷ فرمودند: «يَا ابْنَ عَمٍّ مَا عَهْدَتَنِي كَاذِبَةً وَلَا خَائِنَةً وَلَا خَالِفَتُكَ مُنْذُ عَاشِرَتَنِي» پسرعمو می‌دانی که من در طول این زندگی هیچ‌گاه به تو دروغ نگفتم، به تو خیانت نکردم و همیشه فرمان تو را گردن نهادم. امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) پاسخ دادند: «مَعَاذَ اللَّهِ أَنْتِ أَعْلَمُ بِاللَّهِ وَأَبْرُ وَأَتْقَى وَأَكْرَمُ وَأَشَدُّ خَوْفًا مِنَ اللَّهِ» هرگز من چنین گمانی را نمی‌برم، تو زنی صادق، پاک، همراه و یار من بودی، تو زن پارسایی بودی و همه آنچه را گفتمی بنده به صداقت آن شهادت می‌دهم.

این جمله هم نشان‌دهنده صداقت و امانت‌داری، فرمانبرداری صادقانه و همراهی فاطمه (سلام‌الله‌علیها) با امیر مؤمنان (علیه‌السلام) بود. این نکته را متفطن هستید که فاطمه زهرا (سلام‌الله‌علیها) در قبال علی (علیه‌السلام) در درجه اعلیٰ مهربان و تکیه‌گاه بزرگ بود. هم به لحاظ حقوق همسری و هم فراتر از آن چراکه فاطمه (سلام‌الله‌علیها) خود را سرباز ولایت و امین ولایت می‌دانست. در این نقش‌های فاطمه (سلام‌الله‌علیها) هم حق همسری و هم حق ولایت و امامت متجلی است.

^۷ - فَقَالَتْ يَا ابْنَ عَمٍّ إِنَّهُ قَدْ نُعِيَتْ إِلَيَّ نَفْسِي وَإِنِّي لَأَرَى مَا بِي لَا أَشْكُ إِلَّا أَنِّي لَا حِقَّةَ بِأَبِي سَاعَةً بَعْدَ سَاعَةٍ وَأَنَا أُوصِيكَ بِأَشْيَاءَ فِي قَلْبِي قَالَ لَهَا عَلِيُّ أَوْصِينِي بِمَا أَحْبَبْتَ يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ فَجَلَسَ عِنْدَ رَأْسِهَا وَأَخْرَجَ مَنْ كَانَ فِي الْبَيْتِ ثُمَّ قَالَتْ يَا ابْنَ عَمٍّ مَا عَهْدَتَنِي كَاذِبَةً وَلَا خَائِنَةً وَلَا خَالِفَتُكَ مُنْذُ عَاشِرَتَنِي فَقَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْتِ أَعْلَمُ بِاللَّهِ وَأَبْرُ وَأَتْقَى وَأَكْرَمُ وَأَشَدُّ خَوْفًا مِنَ اللَّهِ أَنْ أُوبِخَكَ عَدًّا بِمُخَالَفَتِي فَقَدْ عَزَّ عَلَيَّ بِمُفَارَقَتِكَ وَبِفَقْدِكَ إِلَّا أَنَّهُ أَمْرٌ لَا بُدَّ مِنْهُ وَاللَّهُ جَدَّدَ عَلَيَّ مُصِيبَةَ رَسُولِ اللَّهِ وَقَدْ عَظُمَتْ وَقَائِكَ وَفَقْدُكَ فَإِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ مِنْ مُصِيبَةٍ مَا أَفْجَعَهَا وَالْمَهَا وَأَمْضَاهَا وَأَحْزَنَهَا هَذِهِ وَاللَّهُ مُصِيبَةٌ لَا عِزَاءَ عَنْهَا وَرِزْيَةٌ لَا خَلْفَ لَهَا ثُمَّ بَكَيَا جَمِيعًا سَاعَةً وَأَخَذَ عَلِيُّ رَأْسَهَا وَضَمَّهَا إِلَى صَدْرِهِ ثُمَّ قَالَ أَوْصِينِي بِمَا شِئْتَ فَإِنَّكَ تَجِدِينِي وَفِيَّ أَمْضِي كُلَّ مَا أَمَرْتَنِي بِهِ وَأَخْتَارُ أَمْرَكَ عَلَى أَمْرِي ثُمَّ قَالَتْ جَزَاكَ اللَّهُ عَنِّي خَيْرَ الْجَزَاءِ يَا ابْنَ عَمٍّ أَوْصِيكَ يَا ابْنَ عَمٍّ أَنْ تَتَّخِذَ لِي نَعَشًا فَقَدْ رَأَيْتُ الْمَلَائِكَةَ صَوَرُوا صُورَتَهُ فَقَالَ لَهَا صِفِيهِ إِلَيَّ فَوَصَفَتْهُ فَاتَّخَذَهُ لَهَا فَأَوَّلَ نَعَشٍ عَمِلَ فِي وَجْهِ الْأَرْضِ ذَلِكَ وَمَا رَأَى أَحَدٌ قَبْلَهُ وَلَا عَمِلَ أَحَدٌ ثُمَّ قَالَتْ أَوْصِيكَ أَنْ لَا يَشْهَدَ أَحَدٌ جَنَازَتِي مِنْ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ ظَلَمُونِي وَأَخَذُوا حَقِّي فَإِنَّهُمْ أَعْدَائِي وَأَعْدَاءُ رَسُولِ اللَّهِ وَأَنْ لَا يُصَلِّيَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ وَلَا مِنْ أَتْبَاعِهِمْ وَأَذِفَنِّي فِي اللَّيْلِ إِذَا هَدَاتِ الْعُيُونُ وَنَامَتِ الْأَبْصَارُ ثُمَّ تُؤَفِّيْتُ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهَا وَعَلَى أَبِيهَا وَبَعْلِهَا وَبَنِيهَا. (ابن قتال نیشابوری، روضة الواعظین و بصيرة المتعظین، ج ۱، ص ۱۵۰-۱۵۱).

۴. ابراز محبت و وفاداری

فاطمه زهرا (سلام الله علیها) در جمله‌ای دیگر فرمودند: «روحي لروحك الفداء و نفسي لنفسك الوفاء يا أبا الحسن ان كنت في خير كنت معك و ان كنت في شر كنت معك»^۸ این ابراز وفاداری تا جایی است که می‌فرماید: روح من فدای تو باشد و من به عنوان یک همسر و به عنوان یک مدافع امامت و ولایت سپر تو هستم. علی جان اگر تو در آسایش باشی من در کنار تو هستم و اگر در سختی‌ها قرار گرفته باشی، فاطمه (سلام الله علیها) پایدار در برابر سختی‌ها و همراه با تو خواهد بود. ابراز محبت و وفاداری در این سخن نورانی موج می‌زند. باید از این روابط صمیمانه‌ای که به ما آموخته‌اند درس بگیریم.

۵. مهارت توقع و عدم تحمیل

فاطمه (سلام الله علیها) در سخنی دیگر فرمودند: «يا أبا الحسن! إني لأستحيي من إلهي أن أكلف نفسي ما لا تقدر عليه»^۹ پسرعمو و همسر گرامی من از خدا خجالت می‌کشم که از تو چیزی بخواهم که تو توان بجا آوردن آن را نداشته باشی. این جور رعایت توان همسر مهم است. از او توقعات بیجایی که او را به زحمت بیندازد نمی‌کند و توقع خود را کنترل کرده است. صبر و بردباری در اداره درست خانه را اساس زندگی قرار داده است و تعاون در خانه و همکاری فاطمه و امیر مؤمنان جلوه دیگری از رعایت حقوق خانوادگی در این زندگی نورانی است.

۶. ایثار و ازجان گذشتگی

روزی حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرمودند: آیا غذایی وجود دارد که بیاوری؟ فاطمه (سلام الله علیها) فرمود: «والذي عظم حقك ما كان عندنا منذ ثلاث الا شيء اثرتك به»^{۱۰} به خدا قسم سه روزی بود که چیزی در خانه نداشتیم که استفاده کنیم. غذای کمی هم که به شما دادم از خودم ایثار کردم این خانه فاطمه جلوه گاه وفاداری و ایثار و جلوه گاه عدم تحمیل به همسر و همراهی با او در آرمان‌های بزرگ الهی است. اگر پرسیده شود این اصولی که تابه حال بیان شده است کجا محقق شده است؟

^۸ - محمد دشتی، نهج الحیاء، ص ۱۴۷، ح ۷۵؛ محمد مهدی مازندرانی حائری، الکوکب الدری، ج ۱، ص ۱۹۶.

^۹ - علامه مجلسی، بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۵۹

^{۱۰} - همان، ج ۱۴، ص ۱۹۷؛ قاضی نور الله شوشتری، احقاق الحق و ازهاق الباطل، ج ۱۰، ص ۳۱۴؛ ابن اثیر، البدایه و

النهایه، ج ۶، ص ۱۱۱.

می‌گوییم: در اوج آن اصول در خانه فاطمه زهرا (سلام‌الله‌علیها) تحقق پیدا کرده است. این حقوقی است که فاطمه آن را رعایت می‌کرد.

۷. وفاداری تا پای جان بر سر امامت و ولایت

اما مهم‌ترین ویژگی فاطمه (سلام‌الله‌علیها) آن بود که پای ولایت و امامت علی (علیه‌السلام) تا پای جان ایستاد و وفادارانه به این عهد الهی عمل کرد تا آنجا که جان خویش را برای دفاع از امامت و ولایت داد. السلام علیک ایتهای الصدیقه الطاهره فاطمه الزهرا شاید هنوز هم روضه خوانی و عزاداری برای فاطمه زهرا به زیبایی آن خطبه ۲۰۲ از امیرالمؤمنین نباشد در پایان، چند فقره از آن خطبه^{۱۱} را عرض می‌کنم:

وقتی که فاطمه را در قبر نهاد و دفن کرد خطاب به پیامبر فرمود: درود خدا بر تو ای پیامبر از طرف من و از طرف دخترت، دختری که زود به تو ملحق شد. اجازه ندادند که بعد از تو در این عالم بماند. به خدا قسم ای پیامبر خدا صبر من در فراق فاطمه تمام شد. مستحضرید بعد از دفن دارد این جملات را می‌فرماید. می‌گوید: صبر من تمام

۱۱ - وَ مِنْ کَلَامٍ لَهُ عَ رُؤَی عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ عِنْدَ دَفْنِ سَيِّدَةِ النِّسَاءِ فَاطِمَةَ عَ کَالْمُنَاجِي بِهِ رَسُولَ اللَّهِ ص عِنْدَ قَبْرِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَنِّي وَ عَنِ ابْنَتِكَ النَّازِلَةِ فِي جَوَارِكَ وَ السَّرِيعَةِ اللَّحَاقِ بِكَ قُلْ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَن صَفِيَّتِكَ صَبْرِي وَ رَقِّي عَنْهَا تَجَلُّدِي إِلَّا أَنَّ فِي النَّاسِ لِي بِعَظِيمِ فُرْقَتِكَ وَ فَادِحِ مُصِيبَتِكَ مَوْضِعَ تَعَرُّفٍ فَلَقَدْ وَ سَدْتُكَ فِي مَلْحُودَةِ قَبْرِكَ وَ فَاضَتْ بَيْنَ نَحْرِي وَ صَدْرِي نَفْسُكَ فَ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ فَلَقَدْ أَسْتَرْجَعْتَ أَلْوَدِيْعَهُ وَ أَخَذْتَ الرِّهِيْنَةَ أَمَّا حُزْنِي فَسَرَمَدٌ وَ أَمَّا لَيْلِي فَمَسْهَدٌ إِلَى أَنْ يَخْتَارَ اللَّهُ لِي دَارَكَ أَلَّتِي أَنْتَ بِهَا مُقِيمٌ وَ سَتُنَبِّئُكَ ابْنَتُكَ بِتَضَافُرِ أُمْتِكَ عَلَى هَضْمِهَا فَأَخْفِهَا السُّؤَالَ وَ اسْتَخْبِرْهَا الْحَالَ هَذَا وَ لَمْ يَطْلُ الْعَهْدُ وَ لَمْ يَخْلُ مِنْكَ الذِّكْرُ وَ السَّلَامُ عَلَيْكُمَا سَلَامٌ مُوَدَّعٍ لَا قَالٍ وَلَا سَمٍ فَإِنْ أَنْصَرَفَ فَلَا عَنْ مَلَائِكَةٍ وَ إِنْ أَقِمَ فَلَا عَنْ سُوءِ ظَنٍّ بِمَا وَعَدَ اللَّهُ الصَّابِرِينَ. تر جمه: هنگام به خاک سپردن سیده زنان، فاطمه علیها السلام درود بر تو ای فرستاده خدا از من و دخترت که در کنارت آرمیده، و زودتر از دیگران به تو رسیده. ای فرستاده خدا مرگ دختر گرامی ات عنان شکیبایی از کفم گسلانده، و توان خویشتنداری ام نمانده. اما برای من که سختی جدایی تو را دیده و سنگینی مصیبتت را کشیده‌ام جای تعزیت است نه هنگام تسلیت. تو را بر بالین ساختم در آنجا که شکاف قبر تو بود، و جان گرامی ات میان سینه و گردنم از تن مفارقت نمود. «همه ما از خداییم و به خدا باز می‌گردیم.» امانت باز گردید، و گروگان به صاحبش رسید. کار همیشگی ام اندوه است و تیمارخواری، و شبهایم شب زنده‌داری. تا آنکه خدا خانه‌ای را که تو در آن به سر می‌بری برایم گزیند و این غم که در دل دارم فرو نشیند. زودا دخترت تو را خبر دهد که چسان امت فراهم گردیدند، و بر او ستم ورزیدند. از او پیرس چنانکه شاید و خبر گیر از آنچه باید، که دیری نگذشته و یاد تو فراموش نگشته. درود بر شما، درود آن که بدرود گوید نه که رنجیده است و راه دوری جوید. اگر باز گردم نه از خسته جانی است، و اگر بمانم نه از بدگمانی است بلکه امیدوارم بدانچه خدا شکیبایان را وعده داده و پاداشی که برای آنان نهاده. (سید رضی، نهج البلاغه، خطبه

شد، فراق فاطمه مرا از پا درآورد. بعد می فرماید: «إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ فَلَقَدْ أُسْتُرِجِعَتِ الْوَدِيعَةُ وَ أُخِذَتِ الرَّهِينَةُ أَمَّا حُزْنِي فَسَرَمْتُ وَ أَمَّا لَيْلِي فَمُسَهَّدٌ» پیامبر خدا آن امانت را به تو بازگرداندم، شب‌های من همه به بیداری خواهد گذشت، غم من تا آخر باقی خواهد ماند. اما بعد جمله‌ای می فرماید: «فَأَخْفِهَا السُّؤَالَ وَ اسْتَخْبِرْهَا الْحَالَ هَذَا» این امانتی که برگشت با پهلوی شکسته آمد، با محسن سقط کرده بازگشت، ولی او دردهای خود را به تو نخواهد گفت، ای پیامبر از او زیاد سؤال کن، فاطمه به سادگی نخواهد گفت آن لحظه‌ای که بین در و دیوار ...

وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ^{۱۲}

اللهم ارزقنا توفيق الطاعة و بعد المعصية و صدق النية و عرفان الحرمة اللهم اغفر المؤمنين و المومنات و المسلمين و المسلمات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ^{۱۳}

^{۱۲} - سوره شعراء، آیه ۲۲۷

^{۱۳} . سوره اخلاص

خطبه دوم

اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم. بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدى لولا عن هدانا الله ثم الصلاة والسلام على سيدنا و نبيينا أبي القاسم محمد و على آله الأطيبين الأطهرين لاسيما مولانا على بن ابيطالب و على الصديقة الطاهرة فاطمة الزهراء و على الحسن و الحسين سيدي شباب اهل الجنة اللهم صل و سلم و زد و بارك على أئمة المسلمين على بن الحسين و محمد بن علي و جعفر بن محمد و موسى بن جعفر و علي بن موسى و محمد بن علي و علي بن محمد و الحسن بن علي و الخلف القائم المنتظر حججك على عبادك و أمثالك في بلادك ساسة العباد و اركان البلاد و ابواب الايمان و أمناء الرحمن و سلالة النبيين.

توصيه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ»^{۱۴} الصَّادِقِينَ»^{۱۴} عباد الله أوصيكم و نفسي بتقوى الله و ملازمة أمره و مجانبه نهيه بار ديگر شما و خودم را به پارسايی و پرهيزگاری سفارش می کنم. در نهج البلاغه و كلمات پيشوايان، بارها و بارها ما را به تقواي الهی و پرهيزگاری فراخوانده اند. در خطبه ۱۹۰ فرازهايی از آن در توصيه به تقوا تاکنون ملاحظه گرديد تا آنجا که می فرماید: آینده را در نگاه خود تجسم ببخش، ببین که به زودی به منزلگاهی خواهی رسید که همه نواهای عالم آنجا کهنه است، همه شادی های عالم در آنجا به پایان رسیده است. بدان که در برابر و رویاروی تو، آن موعد سخت و تنگ قبر قرار دارد که همه باید وارد آن منزلگاه شوند و هم در پس آن قیامت و فرای آن بهشت و جنهم قرار دارد. جهنمی که شعله های آن برافروخته است، جهنمی که صدای آن انسان ها را کر می کند، صدای نهیب جهنم، آتش برافروخته جهنم و شعله های بزرگ آن را همیشه پیش روی خود مجسم کن. اگر بخواهیم در این

^{۱۴} - سورة توبه، آیه ۱۱۹

عالم به مراتب بالای تقوا نائل شویم یکی از راههای آن این است که آینده را همیشه متذکر باشیم که امیر مؤمنان به یادآوری آینده تذکر می دهد.^{۱۵}

مناسبت‌ها

مناسبت‌هایی را به اختصار عرض می‌کنم:

۱. تسلیت شهادت حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها)

شهادت حضرت صدیقه طاهره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) را تسلیت و تعزیت عرض می‌کنم.

۲. بزرگداشت سالگرد آیت الله فاضل لنکرانی

یاد و خاطره همه بزرگان و مراجع درگذشته به ویژه مرحوم آیت الله العظمی فاضل لنکرانی را که سالگرد این مرجع عالی قدر است و همین‌طور شهدای انقلاب و دفاع مقدس و شهدای مدافع حرم را گرامی می‌داریم و تقدیم می‌کنیم به ساحت همه آن بزرگواران و امام شهدا صلواتی بر محمد و آل محمد.

۳. بزرگداشت روز امور تربیت و تربیت اسلامی

روز امور تعلیم و تربیت اسلامی را گرامی می‌داریم و لازم است یادآوری شود که:

الف. لزوم اهمیت‌دهی به مسائل تربیتی و معنوی به ویژه در آموزش و پرورش

مقوله تربیت در حوزه و دانشگاه و به ویژه در آموزش و پرورش و در همه محیط‌ها باید مقوله نخست ما باشد. مقوله اعتلا و ارتقای اخلاقی، معنوی، فکری، اجتماعی و سیاسی دانش آموزان باید اولویت اول در همه فضاها علمی و آموزشی به ویژه در آموزش و پرورش باشد. البته در سند آموزش و پرورش به مسائل اخلاقی و تربیتی توجهات خوبی شده است که درخور تقدیر و تشکر است، اما حقیقتاً باید گفت جایگاه تربیت به معنای دقیق و جامع آن در آموزش و پرورش نیاز به یک همت بلندتر، حمایت بیشتر و یک دیدگاه عمیق علمی، دینی و ایمانی دارد.

^{۱۵} - سید رضی، نهج البلاغه (تصحیح صبحی صالح)، خطبه ۱۹۰، ص ۳۷۶

ب. لزوم اختصاص بودجه برای امور تربیتی

میزان سرمایه‌گذاری که در حوزه مسائل خاص اخلاقی و تربیتی می‌شود کافی نیست. در این زمینه باید اقدامات جدی‌تر انجام شود.

ج. لزوم اهتمام بیش از پیش به سند آموزش و پرورش

سند آموزش و پرورش باید موردتوجه قرار بگیرد و امکانات لازم در حوزه مسائل اخلاقی و تربیتی باید تأمین شود. مجال ورود در این بحث نیست، اما این مقوله نیازمند یک اهتمام بزرگ‌تری است. نهاد آموزش و پرورش نهاد بسیار مهمی است.

اخيراً در سند یونسکو ۲۰۳۰ اشکالات و اعتراضاتی بر اساس یکی از توافقات که انجام شده است ایراد کرده‌اند که در شورای عالی انقلاب فرهنگی مطرح شد و جناب آقای وزیر در آنجا پاسخ‌هایی دادند. اما قرار شد مسأله به‌طور جدی‌تر موردتوجه قرار بگیرد. آنچه ملاک حرکت آموزش و پرورش ماست همان سند آموزش و پرورش است و هر چیزی که بیگانگان از ما بخواهند طبعاً نمی‌تواند موردتوجه باشد. ما باید در چارچوب ضوابط و قواعدی حرکت کنیم که در سند آموزش و پرورش طراحی شده است. در هر صورت مسأله تعلیم و تربیت باید در صدر مسائل باشد.

۴. تأکید بر لزوم بهبود نظام معیشتی مردم

موضوع دیگر که باید به آن اشاره شود مسائل مربوط به معیشت و زندگی مردم است که مقام معظم رهبری نیز تأکید کرده‌اند. خدماتی که قوای سه‌گانه برای ارتقای معیشت و حل مشکلات مردم انجام می‌دهند همه درخور تقدیر و تشکر است اما کافی نیست. مقوله اقتصاد مقاومتی، مبارزه با فساد، مهار و کنترل فسادهای اقتصادی، حقوق‌های نجومی که بایستی به‌درستی دنبال شود. این‌ها چیزهایی است که باید در سطح کشور و در پایان سال اقدام و عمل جمع‌بندی شود. تشکر می‌کنیم از مسئولان محترم استان و برنامه‌ای هم که در مصلا اجرا می‌شود و در هر هفته یکی از مدیران می‌آیند برنامه بسیار خوبی است که جای تقدیر و سپاس دارد. اما در کنار همه این‌ها باید بدانیم مشکلات و سختی‌هایی در زندگی مردم وجود دارد که عزم جزم‌تر و استوارتری می‌طلبد. میزان اقداماتی که انجام می‌شود کافی نیست باید همت بلندتری به خرج داد.

برای حل مشکلاتی که عزیزانمان در استان خوزستان با آن مواجه شدند، مشکلاتی که جوانان ما در مسائل خانواده با آن روبرو هستند نیاز به همت‌های بالاتری می‌طلبد. تقاضا و تأکید این است که مسئولان ما واقعاً با یک برنامه جدی‌تری وارد اقدام و عمل شوند.

۵. تکریم ششمین کنفرانس حمایت از انتفاضه

موضوع مهم دیگر، ششمین کنفرانسی بود که در حمایت از انتفاضه در تهران برگزار شد. حضور مهمانان از ۸۰ کشور و سخنرانی بسیار جامع مقام معظم رهبری و بیانیه پایانی کنفرانس، سرلوحه راه مقاومت در عرصه فلسطین و منطقه باید باشد. از برگزارکنندگان کنفرانس تشکر می‌کنیم و به مهمانانی که در این کنفرانس شرکت کردند خیرمقدم عرض می‌کنیم. نکاتی که مقام معظم رهبری و بیانیه پایانی بر آن تأکید داشتند نکات بسیار مهمی است. ما هم به‌عنوان نمازگزاران جمعه و به نام قم و حوزه از بیانیه و سخنان بلند رهبری اعلام حمایت می‌کنیم و همه عالم اسلام باید بدانند راه نجات امت، راه غلبه بر صهیونیست‌ها و راه غلبه بر دشمنان غدار امت اسلامی وحدت صفوف، ایستادگی در برابر دشمنان و تأکید بر مقاومت است که رهبری هم بر آن تأکید کردند. فلسطینی‌ها و امت اسلامی بدانند که راه پیروزی از سازش و گفتگوهای حقیرانه و ذلیلانه در برابر دشمن نمی‌گذرد. تنها راه پیروزی راه شجاعت، ایستادگی، وحدت صفوف و مقابله با دشمنان اسلام با تمام قدرت است که رهبری هم به آن اشاره کردند.

چند جمله‌ای هم به عربی عرض می‌کنم:

ایتها الاخوة و الاخوات و السادة والسيدات اوصيكم و نفسي بتقوى الله و رعاية امره و نهيه في جميع مجالات الحياة و ساحاتها و بعد

قد شاهدنا في الاسبوع المنصرم عقد المؤتمر الدولي السادس لدعم القضية الفلسطينية و الانتفاضة الثالثة في طهران و هذا المؤتمر كان متميزاً بخصائص:

منها مشاركة عدد كبير من النخب و المثقفين و المجاهدين و العلماء و شخصيات كبار من ثمانين دولة و ايضا مشاركة التيارات المختلفة من فلسطين و المقاومة.

و هكذا عقد المؤتمر في هذه الظروف العصيبة التي تمرّ على العالم الاسلامي. هذا المؤتمر كان مؤتمراً هاماً قد ابدى الضيوف الكرام و المشاركون عن آرائهم حول الاعتداءات الصهيونية و ضرورة استمرار دعم الانتفاضة و ضرورة عدم انسياق قضية فلسطين و في قمة برامج المؤتمر المحاضرة التي القاها الامام الخامنئي و اكد سماحته في كلمة الرشيدة و الرائعة على محاور مهمة و مبادئ رئيسية و اشار الى ضرورة التركيز على القضية الفلسطينية و عدم انسياق هذه القضية المهمة الاستراتيجية و اعتبار قضية فلسطين هي الاولوية الاولى و القصوى لجميع الامة و الدول و الشعوب و اصّر الامام على ضرورة وحدة الشعوب و الدول في العالم الاسلامي و العربي و الابتعاد عن النزاعات

و الحروب الطائفية و الداخلية و اكد سماحته ايضا على ان الخيار الوحيد لحل قضية فلسطين هو خيار المقاومة و الصوم

و اشير في البيان الختامي للمؤتمر الى نقاط مهمة و استراتيجية

و نحن في هذا الحشد العظيم و قم المقدسة و باسم الحوزة العلمية نعلن عن تأييد التام للبيان الختامي و لبيان سيدنا القائد و ندعو الشعوب و الدول الى التوحد حول هذه القضية. و نسئل الله تعالى تحرير ارض فلسطين من أرجاس الصهيونية

اللهم ارزقنا توفيق الطاعة و بعدالمعصية و صدق النية و عرفان الحرمة اللهم انصر الاسلام و اهله و اخذل الكفر و الكفار و المنافقين. اللهم انصر جيوش المسلمين و عساكر المسلمين اللهم اغفر المؤمنين و المومنات و المسلمين و المسلمين،

خدایا دل های ما را به انوار ایمان و معرفت خودت روشن بفرما، باران رحمتت را بر ما نازل بفرما، شر دشمنان را به خودشان بازیگردان، گام های ما را در راه اسلام و انقلاب اسلامی استوار بدار، اموات و درگذشتگان ما، درگذشتگان از این جمع، شهدای عالی مقام، امام شهدا، مراجع درگذشته و همه بزرگانی که به لقاء الهی رفته اند را مورد لطف و عنایت بیکران خودت قرار بده، ما را قدردان شهیدان و استمراربخش راه پرافتخار آنان قرار بده، سلام و درود ما را به محضر پیامبر اکرم (ص)، فاطمه زهرا (س)، ائمه اطهار (ع)، فاطمه معصومه (س) و به ویژه محضر حضرت ولیعصر ارواحنا فداه ابلاغ بفرما، خدمت گزاران اسلام، مقام معظم رهبری و مراجع عظام را موید و منصور بدار.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ^{۱۶}
صدق الله العلی العظيم

^{۱۶}. سوره کوثر